

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 1 maart 1997

UNIVERSITEIT
GENT

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 1 januari 1997
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Redactioneel(tje)	2
Eén uit de duizend : het geslacht Salvia	3-8
The Friends in England !	9-11
Lentebeurt en Plantenruildag	12
Die Freunde in Deutschland !	13-15
Carnivoren-tentoonstelling	16
Bezoek aan Wilgenbroek	17
Pubers & Grijsaards (vervolg)	18-21
Uitstapregeling	22
Lidgeld 1997	23
Agenda 1997	24-26
Een rijke verzameling klimplanten (1)	27-35
De vriezeman bijt	36-40
Schijnhazelaar geurt niet ?	41-43
Lenterecepten	44-45
Rijmelarij	46
Lezersforum	47
Colofon	48

De VRIENDEN van de PLANTENTUIN GENT

**driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 1 januari 1997
ISSN 0777 - 8821**

Inhoud

Redactioneel(tje)	2
Eén uit de duizend : het geslacht Salvia	3-8
The Friends in England !	9-11
Lentebeurt en Plantenruildag	12
Die Freunde in Deutschland !	13-15
Carnivoren-tentoonstelling	16
Bezoek aan Wilgenbroek	17
Pubers & Grijsaards (vervolg)	18-21
Uitstapregeling	22
Lidgeld 1997	23
Agenda 1997	24-26
Een rijke verzameling klimplanten (1)	27-35
De vriezeman bijt	36-40
Schijnhazelaar geurt niet ?	41-43
Lenterecepten	44-45
Rijmelarij	46
Lezersforum	47
Colofon	48

Beste lezers,

Op het einde van een gedeeltelijk zonnige dag, waarbij de bloemenmarkt op de Kouter te Gent werd bezocht (met als gevolg een verplichte werknamiddag in de tuin), zit ik hier voor een wit blad papier te wachten op inspiratie.

Eigenlijk was het toch nog iets te koud buiten, om zonder warme winterkleren het nodige einde-winter-werk uit te voeren.

Wachten doen we met ongeduld op die mooie, warme dagen met die stralende zon die zo'n deugd doet, en de wereld plots weer veel mooier maakt.

In de tuin zien we van alles opschieten, overal barsten knoppen en jonge scheuten uit de grond. Hier en daar wat spanning, omdat we dan toch weer zijn vergeten wat daar was geplant ... (Deze zomer zal ik écht alles noteren, beloofd !)

En dan is het voor een aantal planten nog bang afwachten wat de nu bijna voorbij is maar toch wel bijzonder koude winter heeft teweeggebracht bij onze tuinplanten, waarvan bij een aantal ernstig aan de winterhardheid kan worden getwijfeld.

Ook in uw Plantentuin worden de eerste sporen van vorstschade al duidelijk waarneembaar. Indien we voldoende tijd kunnen vrijmaken voor een inventarisatie, volgt later misschien een kort verslag in uw eigenste tijdschrift. En dan wordt het interessant om te vergelijken met uw eigen ervaringen in uw eigen tuin !

Uw redakteur,

Eén uit de duizend : het geslacht *Salvia*

Marc LIBERT & Koen CAMELBEKE
Plantentuin

We zijn toe aan onze derde jaargang wat betreft "De plant van het jaar". Voor ons ligt een lijstje met de mogelijke kandidaten voor de komende jaren, en dat lijstje wordt alsmaar langer. Vreemd hoe je plots gewonnen bent voor een plantengeslacht.

Zo leerden we de *Diascia*'s kennen via enkele foto's in 'Vaste Planten' van Roger Phillips en Martyn Rix. Onze *Rehmannia* van vorig jaar ontdekten we op onze eigenste systematiek der tweezaadlobbigen. En als we nu voor *Salvia* kozen, dan heeft dit bijna alles te maken met dat ene kwekerijbezoek waar, tussen zovele andere planten door, één bepaalde *Salvia*-soort het vuur aan de lont stak.

Vreemd hoe je plots gewonnen bent...

Eén van die fascinerende kleuren in de tuinplantenwereld is het zwart. Nooit ('never say never') vind je het in z'n zuivere vorm. Meestal oogt een bloem zwart vanuit een geconcentreerd paars (bv. : de tulp 'Black Night') of een diep bordeaux (knoppen van sommige rozen) en lang is het lijstje der zwartbloeienden niet. Echt iets voor de "collectionneur" dus.

En dan loop je op kwekerijbezoek een verzameling af, en van meters ver wordt je aangezogen door je zo gezochte kleur, in een nieuwe bloemvorm uitgedrukt. De bloemen van *Salvia discolor*. Bij nader kritisch onderzoek moeten we bekennen dat het hier om een diep, overwegend blauwig, paars gaat. Datzelfde onderzoek levert echter nog meer verrassingen op. Zo zijn de jonge stengels bijzonder kleverig, maar ook zeer welriekend, althans voor de liefhebbers van cassisgeuren. Uniek is ook de combinatie van een ietwat slordige algemene opbouw van de plant (aanbinden of ondersteunen zou zelfs wenselijk zijn), en de toch 'wetmatige' plaatsing van het blad en de bloemen. Bijzonder is ook de grijzige waas van het korte vilt op oudere stengels, onderkant van het blad, maar zeker op de sierlijke kelk waaruit dan de zwarte kroon komt te bengelen.

De naamgever liet zich echter niet vangen aan deze zwarte lokken want *dis-color* (anders-kleurig) verwijst naar het kleurverschil van boven en onderzijde van het blad. Zoals bij veel viltige planten is de onderzijde van het blad extra voorzien van korte haartjes die rond de huidmondjes de verdamping regelen en beperken.

Salvia discolor werd aldus onze mascotte. U vindt haar alvast op onze voorpagina en ook op onze activiteiten zal u ze kunnen bewonderen. Het is namelijk een goede potplant (niet echt winterhard) en ook in de tuin zal ze haar plaatsje krijgen.

En wanneer we nu voor *Salvia* kozen, dan heeft het ook nog ietsje te maken met onze ervaringen met de *Rehmannia's* van vorig jaar. Toen eindigde onze zoektocht naar informatie soms letterlijk op onontcijferbare Chinese kalligrafie. Met *Salvia* zou dat hoegenaamd niet mogen.

Salvare

Het geslacht *Salvia* hoort thuis in een bij plantenliefhebbers goed bekende familie : de Lipbloemigen of Labiatae.

Veel vertegenwoordigers van deze familie produceren vluchtige oliën en worden daarom reeds sinds mensenheugenis gebruikt als geneesmiddel, parfum, smaakgever, of zelfs voedsel. Denk maar eens aan geslachten zoals Munt (*Mentha*), Wilde marjolein (*Origanum*), Tijm (*Thymus*), Lavendel (*Lavendula*), Rozemarijn (*Rosmarinus*), ...

Ook *Salvia* bezit de hierboven vermelde kenmerken. *Salvia* kreeg zelfs haar naam omdat er heel wat geneeskrachtige soorten tot dit geslacht behoren, waarvan de meest bekende ongetwijfeld is *Salvia officinalis*, de Echte salie (*Salvia* komt van het Latijn *salvare* = genezen, *salveo* = ik genees).

Zoals de befaamde 17de eeuwse kruidkundige Dodoens schreef :

"omdat se uytermaten veel menschen gesont ende welvarende maectt."

Officinalis komt van het Latijn *officina* = werkplaats, meer bepaald de werkplaats van de apotheek. Deze term wordt echter meestal in brede zin gebruikt : geneeskrachtig of althans als zodanig beschouwd.

Met betrekking tot deze *Salvia officinalis* vonden we in verschillende werken nog een andere bekende spreuk van de School van Salerno ergens uit de 13de eeuw :

"Cur moriatur homo, cui Salvia crescit in horto ?"

wat zoveel betekent als

"Waarom zou een mens sterven als er Salie groeit in zijn tuin?"

Waarop een eerder kritische geest antwoordde :

"Contra vim mortis non est medicamen in hortis."

"Tegen de macht van de dood is er geen geneesmiddel in de tuin".

Over de geneeskrachtige eigenschappen van deze en andere soorten leest u nog wel iets in één van de volgende nummers.

Botanisch

Er worden binnen het geslacht *Salvia* zo'n 900 (!!) soorten erkend van zowel gematigde als tropische streken. Het zijn éénjarige of overblijvende, min of meer aromatische kruiden, halfheesters of heesters. De bladeren zijn behoorlijk vormenrijk. De bloemetjes staan opeen in zogenaamde schijnkransen, meestal verenigd in een min of meer lange aarvormige bloeiwijze.

De 5 kelkblaadjes zijn vergroeid en vormen samen een min of meer tweelippig klokje met meestal 5 tandjes.

De 5 kroonblaadjes zijn eveneens vergroeid en vormen ook een tweelippige structuur (vandaar de naam van de familie : Lipbloemigen). Opvallend is de aanwezigheid van slechts twee meeldraden, die dan nog een soms ongelooflijk speciale bouw hebben. Ook het bestuivingsmechanisme bij Salie is spectaculair. Wij zijn reeds begonnen, uit puur enthousiasme en verwondering, met over dit thema een ganse pagina (en meer) te schrijven. We moeten u echter wel op uw honger laten want dit zal voor een volgend nummer zijn. Maar graag verwijzen we u naar de Franse film *Microcosmos*, die onlangs talrijke filmprijzen (Césars) kreeg, en waar dit bestuivings-mechanisme prachtig verbeeld wordt.

Een niets vermoedende bij strijkt neer op de onderlip van een Salie-bloem en krijgt plots een klopje van de meeldraden -en dus een hoeveelheid stuifmeel- op haar rug... De stamper heeft een stijl met twee stempels en het vruchtbeginsel valt steeds uiteen in 4 compartimentjes. Speciale klieren op de bodem van de bloem zorgen voor de aanwezigheid van grote hoeveelheden nectar.

Indeling van het geslacht

Zo een groot geslacht moet wel een duidelijke indeling kennen, zo dachten we. Echter, de enkele indelingen van Salie in soortengroepen dateren uit de vorige eeuw, en zijn volledig voorbijgestreefd. Vaak worden evenwel een drietal grote groepen erkend op basis van de meeldraad-kenmerken. In een duistere lade in het obscure herbarium van de Universiteit vonden we een verdacht artikeltje van ene professor Angelo Guerriero waarin hij een 'nieuwe' (1913) indeling van het Salie-geslacht voorstelt ... maar Portugees is voor ons nu net iets té onbegrijpelijk.

Vandaar dat we de praktische toer opgaan en het geslacht zullen indelen in vier groepen : de eenjarigen, de tweejarigen, de overblijvende kruiden en de halfheesters en heesters. Een botanisch onverantwoorde keuze, maar voor tuinliefhebbers zoals u en wij toch zeker bruikbaar.

Eenjarigen.

We blijven in tuinierstermen spreken, want hier hebben we het over de soorten die we als éénjarigen kweken. In enkele gevallen zijn dit namelijk overblijvende of vaste planten die in ons klimaat de winter niet overleven. Het zijn bij uitstek perkplanten, en zo kennen we ze ook van oudsher. Toch waren de "eenjarige" *Salvia*'s sterk aanwezig in de Nieuwe Perkplantententoonstelling van de voorbije zomer. Kwekers zitten niet stil en stellen een uitgebreid gamma variaties op het bestaande thema voor.

Het bijna spreekwoordelijke *Salvia*-rood is ons ingelepeld in de ontelbare tuintjes met boordjes van *Salvia splendens*. 'Red Arrow', 'Rambo', 'Scarlet King' ; beter kunnen cultivarnamen de kwaliteiten niet samenvatten.

Maar wist u dat er in dezelfde soort ook nog andere kleuren te vinden zijn ? Wit, romig wit, zalmkleurig en een prachtig paars. Deze laatsten hebben wel liefst wat bescherming tegen de felste zon.

Rood vindt u ook bij *Salvia coccinea*. Wat hoger en ijler dan de vorige vuurspuwertjes ; 'Lady in Red' als cultivarnaam. 'Coral Nymph' en 'Snow Nymph' brengen een welgekomen kleurvariatie van roze en wit.

Vreemde eend in de bijt is wel *Salvia viridis*, vroeger *Salvia horminum*. Het leuke is dat hier niet de bloemen voor het kleurenspektakel zorgen, maar wel het sterk uitgegroeide schutblad net onder de minuscule bloemkrans.

De nerven van dat blad geven dan nog een mooie adering in het wit, roze- of blauwpaars. Zeer geschikt voor het snij- en droogboeket !

We eindigen met de statige *Salvia farinacea* of Melige salie. Stengels, bloeiaar en bladonderzijde zijn als met meel bestoven (eigenlijk kort behaard) en hier is lavendelblauw de basiskleur. Recent verscheen een selectie 'Strata' met tweekleurige bloemen. Eigenlijk is het een frisse kleurspeling van meligwitte kelkjes waaruit de blauwe kroontjes ontspruiten. *Salvia farinacea* 'Alba' levert de onmisbare witte vorm.

Hiermee hebben we zeker niet alle éénjarigen besproken. We hebben ondertussen nog enkele soorten bemachtigd die we met enige spanning zullen uitproberen.

Wie wil gaan zaaien, volgt best de richtlijnen op de zaadverpakking. Vergeet echter niet dat *Salvia's* lichtkiemers zijn. Bedek het zaad dus niet of nauwelijks.

Volgende keer komen tweejarige en vaste plantsalvia's aan bod, en in de herfst stellen we de heesterachtigen aan u voor.

Figuur 1. Twee besproken Salvia-soorten

Links. *Salvia splendens*.

a. habitus. b. bloem. c. kelk. d. verdroogde kelkhaartjes. e. meeldraden met stijl en stempel.

Rechts. *Salvia viridis* var. *hominum*.

a. bloeiwijze. b. éénjarig plantje. c. kelk. d. bloem.

(figuren uit Hegi, G. 1927. Illustrierte Flora von Mittel-Europa 5(4) : 2479 en 2488)

The Friends in England !

Ferdinand COBBAUT
Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker

Beste vrienden(innen) van de Plantentuin,

Vorig jaar konden een hondertal leden van onze vereniging de pracht bewonderen van de Engelse tuinen. Toch bleven er nog verschillende leden op hun honger zitten. Zij konden niet mee doordat het tijdstip niet paste of doordat ze niet bij de eerste 50 inzendingen waren, of om weet ik welke reden dan ook ...

Dit jaar willen we aan al deze mensen terug de kans geven om deze prachtige uitstap toch nog mee te maken. U kon al in ons ledenblad lezen hoe geslaagd de uitstap vorig jaar was.

Dit jaar bezichtigen we ongeveer hetzelfde, alhoewel er een kleine wijziging is opgetreden. Men ("een goed ingelichte bron") beweert dat het nog beter zal zijn.

Zaterdag 19 april 1997

We vertrekken om 5.45 u (!) aan de ingang van onze vertrouwde Plantentuin. Met het bestuur is beslist dat we de tocht via Calais en de Shuttle zullen maken.

Onder de zeebodem rijden we richting Engeland en we zullen daar in de voormiddag het Kasteel van Leeds bezoeken. Dit prachtige kasteel zullen we kunnen bezoeken met een privé gids. Dit wil zeggen : we zullen er vóór het openingsuur binnengaan en men zal er ons persoonlijk rondleiden in het kasteel. Nadien kan men de prachtige tuinen zelf exploreren.

Na dit bezoek rijden we door naar Sissinghurst waar we in de namiddag alweer één van Englands mooiste tuinen zullen bezoeken. Deze tuin zou zelf nog mooier zijn dan de tuin van Wisley vorig jaar.

Over de middag is er gelegenheid tot het nuttigen van een vrij middagmaal.

Na dit bezoek aan de tuin van Sissinghurst rijden we met de bus naar een restaurant alwaar we het avondmaal nuttigen.

Nadien richting ons hotel waar we uitpakken en ons installeren. Tijdens de avond is er gelegenheid om met de bus een stadsrondrit te maken. We proberen te zorgen voor een gids. Nadien wordt men terug afgezet aan het hotel en kan men genieten van een welverdiende nachtrust.

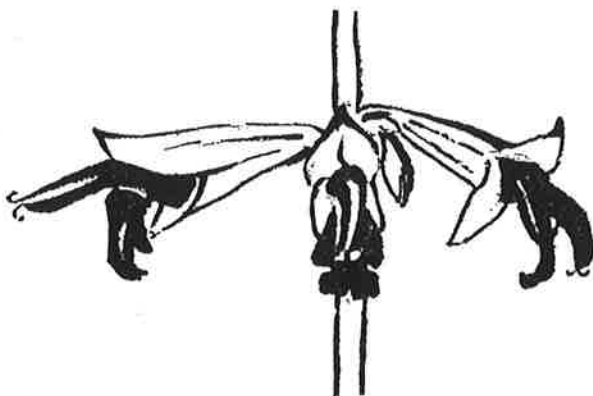
Zondag 20 april 1997

Zondagochtend beginnen we de dag met een typisch stevig Engels ontbijt.

Nadien rijden we naar Kew waar we gedurende de volledige dag de tuin en de serres kunnen bewonderen. Voor uitvoerige beschrijving gelieve de nummers 96/2 en 96/3 van ons binnen Vlaanderen wereldberoemde tijdschrift te lezen.

In de loop van de namiddag vertrekken we vanuit Kew richting vasteland. We stoppen aan de terminal om op de Shuttle te rijden.

Daar kan u nog een klein broodje kopen als avondmaal. We komen terug thuis op zondagavond 20 april 1997 (vóór middernacht).

Inschrijving & betaling

Deze uitstap kost 5000 F per persoon (leden), er is geen korting voor kinderen.

Voor deze prijs krijgt u de busreis heen en weer naar Engeland, het eerste avondmaal in Londen en het Engels ontbijt in het hotel. Tevens kan u overnachten in een prachtig hotel. De toegangsprijzen voor alle tuinen en de gidsen zijn tevens inbegrepen.

In de prijs zit *niet* het vrij middagmaal in Sissinghurst en in Kew en het vrije avondmaal in de terminal (weinig tijd).

U merkt het, u zal zelf ook enkele Engelse Ponden moeten meenemen.

Ook nu kunnen slechts de eerste 50 inschrijvingen mee. Maar let wel, de leden die nog nooit met ons naar Engeland zijn geweest krijgen voorrang. Nadien komen alle andere inschrijvingen in aanmerking (dus iedereen mag inschrijven).

Hoe kan u nu inschrijven ?

Door bijgevoegd deelnemingsformulier over te maken aan Ferdinand Cobbaut, Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker.

Telefonisch kunnen geen boekingen gemaakt worden.

U mag nog niet betalen. U zal na de inschrijving persoonlijk bericht krijgen of u mee mag of niet met daarbij dan eventueel de vraag om te betalen.

Hopende dat alle leden zich bij deze regeling kunnen neerleggen wachten we vol spanning op de eerst inschrijvingen.

Lentebeurt

Op zaterdag 5 april willen we onze leden andermaal oproepen voor een werkdag in de tuin.

Vorig jaar werd het een gróót (én bijzonder gezellig) succes met meer dan 30 paar helpende handen, en zo hopen we het ook voor 1997.

We starten om 9u met de aktie, en na een middagpauze met *soep* en *koffie* "van het huis" hervatten we het werk om 14u (gelieve zelf de rest van een lunch mee te brengen).

Er zijn uiteenlopende werkzaamheden voor alle leeftijden, voor fijne vingers, en voor brute kracht. Mogen we u vragen zo mogelijk uw eigen klein tuingerief mee te brengen (snoeischaar, schopjes, handrakel, ev. werkhandschoenen, ...). Bij een grote opkomst zitten we gauw door onze voorraad.

Afspraak dus voor een hopelijk zonnige dag (zoals we dat bijna elk jaar hebben gehad).

Plantenruildag

De lenteruildag 1997 hebben we gepland op zondag 6 april. Alle vrienden en sympatisanten nodigen we van harte uit op deze gratis ruilbeurs in ons vernieuwde *Palmarium*.

Omwille van een aantal problemen die zich tijdens de voorbije edities hebben gemanifesteerd, zijn ook dit jaar enkele richtlijnen geformuleerd tijdens een eerdere bijeenkomst van de Directie van de Plantentuin met het bestuur van de bij deze activiteit betrokken verenigingen.

Het resultaat kan u lezen op een formulier dat in dit nummer is bijgevoegd, en dat u wordt verzocht om in te vullen en terug te bezorgen (voorzien van uw naam en adres) aan het Bestuur van de Plantentuin.

Die Freunde in Deutschland !

Ferdinand COBBAUT
Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker

Beste vriend(inn)en van de Plantentuin,

Na het vorig jaar bijzonder veel mooie reizen gemaakt te hebben, kunnen we met enige trots onze nieuwe bestemmingen aankondigen.

De leden die op de Algemene Vergadering aanwezig waren, weten reeds naar waar we dit jaar op reis gaan, maar ze konden hiervoor nog niet inschrijven. Hierna volgt kort enige uitleg in verband met deze uitstappen.

Een *nieuwe tweedaagse* zal ons de pracht van enkele Duitse plantentuinen laten bewonderen.

Tijdens deze twee dagen zullen proberen het volgende programma af te werken.

Zaterdag 24 mei 1997

We vertrekken om 7.00 u te Gent aan de ingang van onze vertrouwde Plantentuin.

Die eerste ochtend bezoeken we op vrije basis het centrum van Keulen, en kunnen we uitgebreid de Dom te Keulen bezichtigen. Over de middag is er een vrij middagmaal.

In de namiddag bezoeken we met zijn allen de Plantentuin van Keulen.

Deze plantentuin is ongeveer 5 ha groot (dubbel van onze Plantentuin).

Enkele bijzondere bloemenperken worden gevormd door de Boterbloemfamilie, Composieten, Lipbloemigen, Papavers, Rotsplanten, Orchideeën.

Tevens is er een kleine en een grote tropische serre, een succulentenkas, een subtropische kas.

De tuin is er sinds halfweg de negentiende eeuw. De tuin werd aangelegd volgens plannen van de befaamde tuinarchitect Peter Joseph Lenné, die ook de Pruisische tuinen heeft aangelegd. Daarnaast is de tuin voorzien van enkele prachtige parken en bomencollecties.

Dit alles kunnen we bekijken terwijl we vrij rondwandelen in de tuin. Iedereen op zijn eigen tempo, iedereen met zijn eigen interesses.

Na het bezoek aan de Plantentuin van Keulen begeben we ons met de bus richting Frankfurt. Net iets voor Frankfurt zullen we overnachten. Een leuk stadje, Bad Homburg, zal zijn poorten openen om ons een heerlijke rust te geven. 's Avonds nemen we gezamenlijk het avondmaal dat in de prijs begrepen zit (drank zelf te betalen). Nadien kan u helemaal vrij het stadje bezoeken en een mooie avondwandeling maken.

Zondag 25 mei

Na de nachtrust zal een goed en degelijk Duits ontbijt op ons wachten (in de prijs inbegrepen).

Nadien rijden we met de bus tot in het hartje van Frankfurt. De wereldberoemde Palmengarten bezichtigen is iets wat elke natuurliefhebber ooit eens in zijn leven moet gedaan hebben.

Een ware oase van rust en natuurschoon. Iedereen mag de volledige dag in de tuin doorbrengen en op zijn eigen manier genieten van de planten en de omgeving. De serres en de tuin zijn gewoonweg immens groot.

De tuin bestaat sinds 1868 en beslaat maar eventjes 20 ha. De palmenserre behoort tot één der grootste ter wereld. De savannen, de steppen, de regenwouden, succulenten, parken met woudreuzen en nog veel meer zijn er te bewonderen.

In de tuin zijn er ook verschillende restaurants, met een menu naar ieders voorkeur.

Zelfs rustplaatsen, ligplaatsen en speelweiden zijn aanwezig in de tuin. U merkt het, 20 ha matuurschoon, dat kan niemand onberoerd laten.

Om 16 u verlaten we de Palmengarten en rijden met de bus naar Königswinter, waar een vrij avondmaal kan genomen worden, en waar u nog eens een kleine avondwandeling kan maken.

Nadien stappen we (hopelijk !) allen terug op de bus en rijden we terug naar Gent en we zullen terug onze voeten op Gentse bodem zetten op zondagavond 25 mei 1997 (terug thuis vóór middernacht).

Inschrijving & betaling

Deze uitstap kost 5000 F per persoon (leden), er is geen korting voor kinderen.

Voor deze prijs krijgt u de busreis heen en terug naar Keulen en Frankfurt, het eerste avondmaal in Bad Homburg, en het ontbijt in Bad Homburg. Tevens kan u overnachten in een prachtig hotel. De toegangsprijs voor alle tuinen is tevens inbegrepen.

In de prijs is *niet* inbegrepen het vrije middagmaal in Keulen en in de Palmengarten en het vrije avondmaal in Königswinter.

U merkt het, u zal zelf ook enkele Duitse Marken moeten meenemen.

Let wel op : voor deze uitstap kunnen net als vorig jaar alleen de eerste 50 inschrijvingen mee.

Wanhoop echter niet, wanneer er bijzonder veel aanvragen zijn, kan het gebeuren dat er een tweede reis wordt georganiseerd.

Hoe kan u nu inschrijven ?

Door bijgevoegd deelnemingsformulier over te maken aan Ferdinand Cobbaut, Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker.

Telefonisch kunnen geen boekingen gemaakt worden.

U mag nog niet betalen. U zal na de inschrijving persoonlijk bericht krijgen of u mee mag of niet, met daarbij dan eventueel de vraag om te betalen.

Hopende dat alle leden zich bij deze regeling kunnen neerleggen wachten we vol spanning op de eerste inschrijvingen.

Carnivoren-tentoonstelling

DROSERA vzw
Plantentuin

Voor de derde maal zal *de vereniging Drosera* een tentoonstelling van Vleesetende Planten organiseren, in samenwerking met de Plantentuin Gent, en een aantal andere Plantentuinen in binnen- en buitenland.

Zoals bij de vorige gelegenheden zullen de diverse groepen van carnivore planten aan bod komen, in kleine reconstructies van hun natuurlijke biotopen :

Zonnedauw, Vetblad, Waterradplant, Venus' vliegenvanger, Moerasbekerplant, Tropische bekerplant, Zonnebekerplant, Australische bekerplant, Blaasjeskruid, enz.

Deze planten zijn juweeltjes van plantaardige schepsels, met bijzonder uitgewerkte val- en vanginrichtingen. Ook hun bloemen zijn kunstig uitgevoerd, soms klein en fijn, soms groot en met speciale aanpassingen voor bestuivers, ...

Naast de tentoonstelling is er ook een informatiestand, waar boeken en folders worden aangeboden, en waar u ook uw eerste carnivore planten kan aanschaffen, mét technische uitleg !

Praktisch :

Deze tentoonstelling loopt van zaterdag 17 mei tot zondag 25 mei 1997. Ze is elke dag doorlopend geopend van 10 u tot 18 u.
De toegangsprijs bedraagt 100 F / persoon.

Voor Vrienden van de Plantentuin (met lidkaart 1997) geldt de gereduceerde prijs van 70 F.

Bezoek aan Wilgenbroek

Marc LIBERT
Plantentuin

Maurice Vergote startte slechts een tiental jaar terug z'n **kwekerij Wilgenbroek** te Oostkamp. Je vindt er echter het resultaat van een levenlang planten zoeken, zaaien, stekken, verzamelen, introduceren.

Zwaartepunten zijn de kweek op grote schaal van **Helleborus**, **Buxus**, **pot- en balkonbakplanten**, en **vaste planten**.

Wat betreft organisatie, techniek en constructie valt er dus wat op te steken.

Verwacht echter geen monoculturen. Maurice Vergote is een **verzamelaar**. In minder toegankelijke gedeelten verbergt hij collecties van zowel botanische soorten als recente hybriden, nieuwe kleuren, nieuwe vormen. Dus : gele, rode en blauwe helleborussen, rozemarijn- en nog andersbladige buxustypes, een vernieuwend pot en bakplantenassortiment, een **moederplantencollectie** waar je uren zoet in bent...

Neem dus de gelegenheid te baat om 'achter de schermen' te gaan neuzen onder leiding van één van Vlaanderens meest gerenommeerde kwekers.

Praktisch :

We komen samen aan de ingang van de Plantentuin, op zaterdag 21 juni, om 8.45 u, waar we ons verdelen over de beschikbare auto's.

Om 10 u komen we aan bij de plantenkwekerij Wilgenbroek, waar Maurice Vergote ons kort zijn bedrijf zal voorstellen. Daarna maken we een wandeling doorheen de collecties, waarbij ook een en ander kan worden aangekocht.

Tegen de middag kunnen we ter plaatse, in de cafetaria van het bedrijf even pauzeren bij een drankje, waarna de deelnemers naar eigen wens kunnen vertrekken.

Pubers & Grijsaards (vervolg)

Dirk MORTIER
Plantentuin

In het tweede nummer van 1996, dat omstreeks half juni verscheen, werd onder de titel "PUBERS EN GRIJSAARDS" een uitvoerig artikel over enkele merkwaardige koniferen in de Plantentuin gepubliceerd.

Aan de hand van resultaten uit opzoeken en metingen zijn toen bepaalde vermoedens gerezen in verband met de leeftijd van deze bomen.

Een exacte ouderdomsbepaling kwam er echter niet. Het artikel is dan maar beëindigd met een oproep aan lezers die eventueel wat meer wisten te vertellen over aanplantdata en levensgeschiedenis van de Mammoetboom en de Moerascypres in de tuin.

Op 13 december 1996 gaf Gert De Beckker een voordracht over zijn maandwerk dat handelde over dendrochronologie.

Gert is student plantkunde aan de Faculteit Wetenschappen. Bij zijn maandwerk had hij als promotor Prof. Dr. Paul Goetghebeur en als begeleider Dr. Ir. Hans Beeckman (KMMA, Tervuren).

Bij wijze van afronding van het artikel Pubers en Grijsaards wil ik graag een beknopte samenvatting brengen van het werk van Gert, waarin de nadruk gelegd is op de ouderdomsbepaling van de bomen.

Dendrochronologie of jaarringanalyse is voor de onderzoeker immers véél meer dan alleen het tellen van het aantal groeiringen. Deze studie brengt tevens een schat aan informatie over atmosferische en ecologische omstandigheden tijdens het leven van bomen.

Groeiringen worden gevormd door ongelijke groei van cellen in het houtweefsel. In het voorjaar zijn deze cellen groot en hebben een dunne wand omdat ze heel snel maar kort groeien. Naar de winter toe zien we de cellen verkleinen, ze krijgen een dikkere wand, ze groeien trager gedurende een langere periode en ze sterven tenslotte af.

Men spreekt hier respectievelijk van "vroeghout" en "laathout". Tussen laathout van het ene jaar en het vroeghout van het volgende jaar ligt de jaargrens. Bij ons in het gematigd klimaat is deze jaargrens heel duidelijk en jaarlijks wordt meestal één groeiring gevormd.

Klimatologische factoren, zoals neerslag of temperatuur van het afgelopen jaar, zullen van invloed zijn op het groeipatroon in het komende jaar.

Bij gevoeliger bomen, zoals bijvoorbeeld de Moerascypres (*Taxodium distichum*) kunnen er dan valse jaarringen voorkomen.

En het zijn precies deze valse jaarringen, waarover ik al schreef in het voornoemde artikel, die ons aardig wat parten speelden bij een eerste poging om de ouderdom te bepalen.

Ook Gert heeft gebruik gemaakt van de "PRESLER"-boor om stalen of boorspaantjes te nemen.

Bij deze methode zal de boom geen noemenswaardige schade ondervinden.

Het is belangrijk om eerst te kunnen inschatten waar de kern ongeveer zit. Uit elke boom zijn dan telkens twee boorspaantjes gehaald : één in de noord-zuid-richting, en één in de oost-west richting.

Vervolgens zijn de spaantjes met de grootste zorg behandeld om een goede analyse mogelijk te maken. Gert nam de nodige voorzorgen om te beletten dat de spaantjes zeker niet zouden uitdrogen en krom trekken alvorens ze op een plankje met gepaste gleufjes te kleven. Bij het aanbrengen kon hij dan nog wat draaien en schuiven, zodanig dat de openingen van de houtvaten optimaal zichtbaar waren.

Een vlakke bovenzijde is bekomen door ze voorzichtig en gelijkmatig af te schuren.

Voor de analyse heeft Gert gebruik gemaakt van een gepatenteerd computerprogramma en een lijntafel als meettoestel met een stereoscopisch binoculair, waarmee hij vrij gemakkelijk de echte van de valse jaarringen kon onderscheiden.

Elk boorspaantje kreeg een staalnummer, met als voorbeelden :

- Moerascypres (*Taxodium distichum*)

N.Z. nr. 00010001

W.O. nr. 00010002

- Mammoetboom (*Sequoiadendron giganteum*)

N.Z. nr. 00020001

W.O. nr. 00020002

De hoogte waarop de staaltjes genomen werden varieerde van 1,30 m tot 1,40 m.

Op die hoogte was de omtrek van de Moerascypres 2,31 m en de straal 36,8 cm.

De Mammoetboom had er een omtrek van 2,60 m en een straal van 41,5 cm.

Met de gebruikte "PRESLER"-boor kan men nèt geen 40 cm diep boren, maar van beide bomen was dat voldoende om tot in het kernhout door te dringen.

Enkel bij het staal nummer 00010002 is de kern gemist. Een exacte leeftijdsbepaling kan alleen vastgesteld worden indien men bij het boren precies door de kern is gegaan.

De kern is echter niet steeds in het midden van de stam te situeren. Dit blijkt duidelijk het geval bij de Mammoetboom. Waarschijnlijk is de reden te vinden bij het feit dat de helling waarop de Mammoetboom staat groter is dan die waarop de Moerascypres staat.

Op de grafieken die Gert maakte kan men zien dat de groeisnelheid van de Moerascypres vertraagt naarmate deze ouder wordt.

Bij de Mammoetboom daarentegen ziet men een constante groeisnelheid.

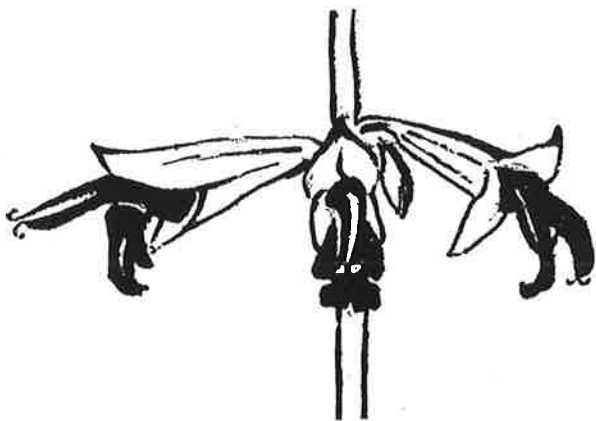
De vele valse jaarringen bij de Moerascypres hebben ook Gert interpretatieproblemen bezorgd. Maar volgens zijn betrouwbare metingen zou deze boom minstens 63 jaar oud en hoogst waarschijnlijk zelfs iets ouder kunnen zijn.

De Mammoetboom is met grote zekerheid een 40-tal jaar oud en dit komt dus overeen met wat ik aan fotomateriaal bijeenbracht bij het schrijven van "Pubers en Grijsaards".

In ieder geval staat nu vast dat het om een tweede exemplaar gaat en niet de boom waarover Michel Thiery in 1947 schreef.

Nog volgens het dendrochronologisch onderzoek van Gert De Beckker zou de Watercypres (*Metasequoia glyptostroboides*) om en bij de 38 jaar en de Trompetboom bij de rotstuin (*Catalpa bignonioides*) ongeveer 66 jaar oud zijn.

Het zou best kunnen dat onze Hortulanus Karel Otten gelijk had toen hij me onlangs in het oor fluisterde dat wellicht géén strenge winter maar wél een blikseminslag het einde betekende van de eerste Mammoetboom.

Uitstapregeling

Ferdinand COBBAUT
Korte Heerweg 7, 9041 Oostakker

Wat uw secretaris hier nog even wil herhalen zijn enkele zeer belangrijke veranderingen bij de uitstappen en de financiële kant van de zaak.

We hebben vorig jaar vastgesteld dat op veel van onze uitstappen regelmatig niet-leden meegaan. Dit vinden wij geen slecht idee, want op die manier leren die mensen onze vereniging kennen en worden ze vaak nieuwe leden. Echter willen we vanaf nu wel een onderscheid maken tussen onze leden en tussen toevallige sympathisanten. Vanaf nu zal de prijs voor niet-leden 20 % hoger zijn dan voor de leden. Men kan vanzelfsprekend meteen lid worden, en meestal is dat zelfs voordeliger.

Nog een belangrijke verandering is de manier van annuleren. In het verleden waren we vrij soepel, en kon men nog enkele dagen vooraf annuleren, en kreeg men zijn geld nog terug. Vanaf nu gaat dit niet meer.

Bij het organiseren van meerdaagse excursies, maar ook van ééndagsexcursies hebben we vorig jaar ondervonden dat sommige mensen echt nog de voorlaatste dag annuleren. Om dán nog een vervanger te vinden is het wel vrij laat.

Daarom een heel eenvoudige oplossing. Men schrijft zich in en betaalt het verschuldigde bedrag. Kan men door één af ander toeval niet mee, dan zoekt men zelf een vervanger en laat men dit zo snel mogelijk weten aan de secretaris.

Kan men echt geen vervanger vinden dan houdt de organisatie de naakte kosten (zoals : gereserveerde bus & ander transport, gereserveerd hotel, gereserveerde toegang, ...) af van het betaalde bedrag. Wat overblijft kan men terug krijgen.

Ter gelegenheid van de Algemene Vergadering en na het verschijnen van het vorige nummer hebben een groot aantal leden hun bijdrage voor 1997 reeds betaald.

Onze beste dank hiervoor !

Voor de andere leden ("1996" op hun adresetiket) hebben we in dit nummer een welbekend overschrijvingsformulier bijgevoegd.

We hopen dat hierbij geen fouten zijn gemaakt. Als u reeds uw bijdrage heeft betaald, en er is toch een overschrijvingsformulier in uw nummer binnengeslopen, wil u ons dan aub hiervoor verontschuldigen ...

<i>Gewoon lid :</i>	<i>300 F</i>
<i>Beschermend lid :</i>	<i>500 F</i>
<i>Steunend lid :</i>	<i>1000 F</i>

Te storten op onze bankrekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding "lid 1997".

Wil u aub de ***naam en adres van het lid*** vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank !

Een ***meerjarig lidmaatschap*** is vanaf dit jaar mogelijk, onder de voorwaarden hieronder beschreven : warm aanbevolen !

<i>Gewoon lid, 5 jaar :</i>	<i>1500 F</i>
<i>Beschermend lid, 5 jaar:</i>	<i>2500 F</i>
<i>Steunend lid, 5 jaar :</i>	<i>5000 F</i>

En tenslotte kan u lid voor het leven worden (vanaf 50-jarige leeftijd)

<i>Gewoon lid, v.h. leven :</i>	<i>7500 F</i>
<i>Beschermend lid, v.h. leven :</i>	<i>12500 F</i>
<i>Steunend lid, v.h. leven :</i>	<i>25000 F</i>

U kan ons ook bijzonder goed helpen door zelf een nieuw lid aan te brengen, door onze Plantentuin meer bekend te maken, door met andere verenigingen hier op bezoek te komen, enz.

Men zegge het voort !

Agenda 1997

Maart

Zondag 02, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema-wandeling : De Lente, o.l.v. Harald Evrard.

April

Zaterdag 05, om 9 u, Plantentuin.

Opruimingsactie. Breng uw hark en uw buur mee !

Meer informatie op p. 12.

Zondag 06, 9 - 12 u, Palmarium.

Plantenruildag.

Meer informatie op p. 12.

Zondag 06, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema-wandeling : Eetbare planten, o.l.v. Hilde Mortier.

Zaterdag & zondag 19-20 : tweedaagse naar Engeland.

Meer informatie op p. 9.

Mei

Zondag 04, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema-wandeling : Rotsplanten, o.l.v. Peter Dewulf.

Zaterdag 17 t/m zondag 25, Plantentuin

Carnivoren-tentoonstelling.

Meer informatie op p. 16.

Zaterdag & zondag 24-25 : tweedaagse naar Duitsland.

Meer informatie op p. 13.

Agenda 1997

Juni

Zondag 01, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Tema-wandeling : Waterplanten, o.l.v. Peter Dewulf.

Zaterdag 21, om 8.45 u : samenkomst aan de Plantentuin.
Halvedaguitstap naar Oostkamp, Wilgenbroek.
Meer informatie op p. 17.

Juli

Zaterdag 05 : busuitstap naar vier tuinen in Zeeland.
Meer informatie in het volgend nummer.

Zondag 06, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Tema-wandeling : Kuipplanten, o.l.v. Roger Laureyns.

Zaterdag 12, om 9 u, Plantentuin.
Opruimingsactie.
Meer informatie in het volgend nummer.

Zaterdag 19 t/m zondag 27, Plantentuin.
Gentse Feesten.
Meer informatie in het volgend nummer.

Augustus

Zondag 03, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Tema-wandeling : Flora biblica, o.l.v. Chris De Permentier.

Agenda 1997

September

Zaterdag 06 : halvedaguitstap, met eigen vervoer, naar een tuin in de Klinge, en een bezoek aan Hulst.

Zondag 07, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema-wandeling : Klimplanten, o.l.v. Roger Laureyns.

Zaterdag 23, om 9 u, Plantentuin.

Opruimingsactie.

Zaterdag 20 t/m zondag 28, Peristylum

Aquariumtentoonstelling.

Donderdag 25 t/m donderdag 2 oktober, Plantentuin.

Paddestoelententoonstelling.

Zondag 28, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding in de Paddestoelententoonstelling door Cyrilla Gillis. Toegang wel te betalen !

Oktober

Zaterdag 04 : halvedaguitstap naar Het Leen (Eeklo), voor een bezoek aan het arboretum.

Zondag 05, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema-wandeling 1 : De Herfst, o.l.v. Harald Evrard.

Tema-wandeling 2 : Eetbare planten, o.l.v. Hilde Mortier.

November

Zondag 02, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Tema-wandeling : Hoe bereidt een plant zich voor op de winter ?, o.l.v. Ferdinand Cobbaut.

Een rijke verzameling klimplanten (1)

Roger LAUREYNS
Kriekmoerstraat 85, 9900 Eeklo

Deze bijdrage wil een soort inventaris zijn van al wat klimt in onze Plantentuin langs muren, rekken, pergola's, driepikkels, zuilen, enz.

Buiten in de tuin maken we een wandeling langs de verschillende groeiplaatsen. De klimplanten van de eenzaadlobbige tuin en de drie serres behouden we voor een later tijdstip.

Om het toch iets 'kort' te houden laten we de landen van herkomst veelal achterwege. Of de plant nu links of rechts slingerend is, zelfhechtend, rankend, enz., wordt ook zelden of niet vermeld, vermits we dit reeds deden in een voorgaand artikel (De Vrienden van de Plantentuin 15 (3) : 11-21, september 1996). Kortom, het is niet de bedoeling elke klimmer met al zijn (of haar ?) kenmerken, snoeiwijze, kweekwijze, enz. uitvoerig te beschrijven.

Misschien pikken we er later wel enkele uit om die eens zo volledig mogelijk te beschrijven en des te meer te bewonderen, maar nu gaan we toch overwegend inventariseren.

Doel van dit en het volgend artikel : ga met deze kleine inventaris zelf eens op zoek naar deze klimmers, of maak de jaarlijkse themawandeling mee !

1. De inheemse tuin

* Spekwortel (*Tamus communis*)

Yamswortelfamilie (Dioscoreaceae)

Na juli met rode, glanzende bessen - giftig ! Met vette knol, gekookt eetbaar.

Verwante soorten uit de tropen zijn een nuttig voedselgewas !

* Hop (*Humulus lupulus*)

Hennepfamilie (Cannabidaceae)

Vrouwelijk exemplaar (tweehuizige plant).

Met die overblijvende slingerplant laat je gemakkelijk en vlug een schubbige, kale boomstam, of een paal begroeien.

Hopbellen voor de thee ! Maar met mate, anders giftig !

* Heggerank (*Bryonia dioica*)

Komkommerfamilie (Cucurbitaceae)

Doorleeft met knolvormige wortelstok - giftige plant - vooral in duinengebied.

* Bosrank (*Clematis vitalba*)

Boterbloemfamilie (Ranunculaceae)

Giftig. In najaar zilverachtig vruchtpluis voor de verspreiding van de zaden door de wind. Liefst kalkrijke, niet te zure grond !
Ongemeen sterke groeier, hier aan hoge paal ...

* Akkerwinde (*Convolvulus arvensis*)

Windefamilie (Convolvulaceae)

'Arvensis' = op akkers groeiend ! Ook langs wegen, in duinen, grazige plaatsen. Bloei zacht roze en wit.

* Haagwinde (*Calystegia sepium*)

Windefamilie (Convolvulaceae)

Okselstandige, alleenstaande witte bloemen. IJzersterke woekerplant, klimmend of kruipend met stengels tot 3 m lang !
Niet aan te raden als tuinplant, tenzij ... *sepium* : van heggen.

* Klimop (*Hedera helix*)

Klimopfamilie (Araliaceae)

Bloei in herfst-winter, besachtige steenvruchtjes eerst groen en na de winter blauwzwart. Bloeit niet in diepe schaduw !

Voor de mens zijn vooral de bessen giftig, maar een geluk voor tal van vogels die ze lusten zonder schadelijke gevolgen.

2. Tweezaadlobbigen of Dicotylen tuin

Aan muur van het hoofdgebouw

* Trompetklimmer (*Campsis radicans*)

Trompetboomfamilie (Bignoniaceae)

In de buisvormige bloemen staan de meeldraden in een boog naar elkaar gegroeid, vandaar de betekenis '*campsis*'. Planten op het zuiden geeft rijke bloei !

* Kiwi (*Actinidia deliciosa*)

Straalstempelfamilie (Actinidiaceae)

Afkomstig uit oost & zuidoost Azië en succesrijk gekweekt in Nieuw-Zeeland. Ook in Zuid-Europa kweekt men rijpe vruchten. Thans zijn er ook exemplaren die eenhuizig zijn. Bij zwakke pollenvorming doet onze soort aan vrouwelijke zelfbevruchting. Nu eens niet giftige, maar smakelijke en vitaminerijke grote bessen !

Langs hoofdgebouw naar de burelen toe

* Japanse Blauwereggen (*Wisteria floribunda* cv Rosea)

Vlinderbloemigen (Fabaceae)

Wordt veel minder aangeplant dan *Wisteria sinensis* !

* Springkomkommer (*Ecballium elaterium*)

Komkommerfamilie - Cucurbitaceae.

Bij rijpe vruchten worden langs een kleine opening de zaden weggeslingerd. Gebeurt bij afvallen of lichte aanraking.

* Chinese Blauwe regen (*Wisteria sinensis*)

Vlinderbloemigen (Fabaceae)

De ideale pergola-begroeiing !

Jaarlijkse snoei en niet-stikstofrijke bemesting geeft rijke bloei tot 2-3 maal per jaar. Ook *Wisteria sinensis* 'Alba' is daar te vinden.

Verder langs de burelen en experimentele serres

* Melkwingerd (*Periploca graeca*)

Zijdeplantfamilie (Asclepiadaceae)

De in juni prachtig bloeiende plant bevat wit melksap en is giftig.

* Winterjasmijn (*Jasminium nudiflorum*)

Olijffamilie (Oleaceae)

Bloeit bij zachte winter al vanaf december, nog voor de bladeren verschijnen.

* Wilde kiwi (*Actinidia arguta*)

Straalstempelfamilie (Actinidiaceae)

Een van de 25 botanische soorten, alle ontdekt in Azië. Geeft zoete bessen van ongeveer 2,5 cm lang, geelgroen tot bruingroen (de vroegere Engelse benaming voor kiwi was "*Chinese gooseberry*", dus : "*Chinese stekelbes*").

Aan het hoog metalen rek, van links naar rechts : 4 soorten.

* *Cocculus carolinianus*

Menispermaceae

* *Menispermum canadense*

Menispermaceae

* Vijfbladige akebia (*Akebia quinata*)

Lardizabalaceae

Vroege bloei vanaf april, maar meestal wat verborgen onder bladerdek, vrouwelijke en mannelijke bloemen ongeveer 3 cm groot, zelden met bruinpaarse vruchtjes (wel in Z Europa).

Tijdig dicht bij hoofdstengel snoeien om onderaan kaalheid te voorkomen. Een te weinig toegepaste klimplant.

* *Stauntonia hexaphylla*

Lardizabalaceae

Een klimmer met zesdelige bladeren (*hexa* = 6), maar je telt er ook met 5 of 7 ... Ook behorend tot de familie met die fantastisch klinkende naam !

Aan andere zijde, evenwijdig aan de centrale tuinweg.

Eveneens aan hoog rek : *Clematis*-soorten

(Boterbloemfamilie (Ranunculaceae))

Van links naar rechts eromheen wandelen (er 'waren' er een 8-tal).

* *Clematis ispanica*

* *C. ligusticifolia*

* *C. tangutica*

Een laat, maar rijk bloeiende *Clematis* (tot in oktober), met gele hangende klokjes en nadien wolken van vele vruchtpluisjes (verlengde en geveerde stijlen), die tot diep in de winter de heester sieren ! Zelf kweken !

* Stijve clematis (*Clematis recta*)

Deze soort is één van de uitzonderingen in dit genus, nl. een kruidachtige soort die niet gaat klimmen !

* Een soort Pijpbloem (*Aristolochia manshuriensis*)

Pijpbloemfamilie (Aristolochiaceae)

De Nederlandse naam wijst op de gelijkenis van de bloemen. Van de ruim 300 soorten komt een klein aantal uit gematigde streken. *Aristolochia macrophylla* is een der winterharde soorten en vooral te kweken voor het royale blad, op muren, pergola's, tuinhek, lantaarnpaal, een dode boomstam, aan een tuinhuisje, ...

* *Schisandra rubriflora* en *Schisandra chinensis*

(Schisandraceae)

Beide planten kweekt men als sierlijke klimplant met overdekkend blad. Op *S. rubriflora* komen een groot aantal prachtige vuurrode bloemen.

Blijven we nu ongeveer in de eerste helft van deze tuin dan zijn er naar binnen toe nog heel wat klimmers.

* Japanse hop (*Humulus japonicus*)

Hennepfamilie (Cannabidaceae)

Evenals onze inheemse hop met handvormige bladeren, maar dan dieper ingesneden en eveneens een felle groeier ! Zoals bij vele klimplanten bij het begin een beetje helpen door wat steunhout of het spinnen van draden. Hop vraagt bovendien een vochthoudende grond.

* Bruidssluier (*Polygonum aubertii*)

Duizendknoopfamilie (Polygonaceae)

Deze soort Duizendknoop is een der snelste klimmers. Deze geeft het meest bloei in volle zon, de pluinvormige trossen met talloze bloemetjes zijn een attractie voor het bijenvolk ! Ideaal voor het begroeien van een hoge pergola of het dak van een schuurtje.

Niet ver van de pijpbloemen en de clematissen treffen we ook nog aan :

* Boomwurger (*Celastrus scandens*)

Kardinaalsmutsfamilie (Celastraceae)

Scandens betekent : opstijgend, klimmend, en meerdere soorten gebruiken dit bijvoeglijk naamwoordje.

Voor de werkelijke 'Boomwurger' moeten we de soort *Celastrus orbiculatus* vermelden, met windende takken tot 10 m. Onze soort bereikt hoogstens 6 m en krijgt vooral gevels als werkterrein. Als hij bloeit in juni volgen er in de herfst mooi rode maar giftige vruchtjes, die tenslotte de bladerloze takken sieren.

Dichtbij de reeds heuse boom *Eucalyptus gunnii* groeien de Kardinaalsmutsen, waarbij een Chinese soort, met name :

* *Euonymus fortunei*.

Het zijn bescheiden klimmers. Ze doen het ook als kleine heesters en kweekt men vooral voor de bladkleuren, soms als haagjes.

Gaan we terug naar achteraan in de tuin dan staan heel wat driepikkels klaar als behuizing voor de volgende planten.

* Tuinkamperfoelie (*Lonicera caprifolium*)

Kamperfoelifamilie (Caprifoliaceae)

Capri-folium = geiteblad, vandaar deze andere, maar niet gebruikelijke Nederlandse naam. Ook de naam "Haagkers" bestaat.

Kan groeien in diepe schaduw, maar zal alleen rijk bloeien in de zon of halfschaduw ! Geurt vooral 's avonds en dat weten de nachtvlinders of motten die met hun lange tong de zoetstof uit de buisbloemen halen. De wilde kamperfolie (*Lonicera periclymenum*) tref je vooral aan in bossen met neutrale tot zure gronden.

* Meekrap (*Rubia tinctorum*)

Walstrofamilie (Rubiaceae)

Tinctorum betekent 'van de ververs'. Het gaat om een plant waar tot in de 19de eeuw uit het bewerken van de wortels kleuren werden verkregen met diverse tinten van hoofdzakelijk rood, maar ook oranje en bruin.

De fel "behaarde" plant vraagt een zonnige standplaats met goed doorlatende grond om het weggroten van de wortels en wortelstokken te voorkomen. Bladeren en slappe stengels staan aan de randen vol achterwaarts gerichte stekeltjes waarmee de plant omhoog groeit tussen andere planten : dus toch een klimplant ...

* *Anredera cordifolia*

(Basellaceae)

De klimmende stengels hebben hartvormige bladeren (*cordi-folia*) die ver van elkaar staan (met lang internodium = deel van de stengel tussen twee bladeren), een kenmerk van de meeste klimplanten. Ook de lange pluimen met ontelbare kleine bloemetjes maken dit tot een sierplant.

* Blauwe passiebloem (*Passiflora caerulea*)

Passiebloemfamilie (Passifloraceae)

Van de meer dan 400 soorten is de Blauwe het meest geschikt voor potcultuur of hydrocultuur, en als tuinplant op een beschutte plaats (zonder noorden- en vooral zonder oostenwind, en bij voorkeur op het zuiden ! In de winter toch afdekken.

De plant vriest in, maar loopt weer uit in de lente !

* Reukerwt (*Lathyrus odoratus*)

Vlinderbloemigen (Fabaceae)

Een veel gekweekte en overbekende eenjarige klimplant.

Daarbij ook nog andere soorten *Lathyrus*, zoals *L. latifolius* ("met breed blad") als vaste plant, en de minder bekende soorten *L. mulkak*, *L. aureus* en *L. tingitanus*.

* Boksdooorn (*Lycium barbarum*)

Nachtschadefamilie (Solanaceae)

Barbarum = vreemd, buitenlands. Deze reeds lang ingeburgerde plant komt vooral hier en daar nog voor in kalkrijke duinen, als doornige struik met fletspaarse bloemetjes, nadien helderrode, maar giftige bessen. Lange bloei van mei tot herfst.

* Klokwinde (*Cobaea scandens*)
Vlambloemfamilie (Polemoniaceae)

Deze favoriete klimplant wordt elk jaar opnieuw gezaaid op warmte in februari-maart, en komt na half mei buiten in volle grond, liefst op een zonnige plek voor voldoende bloei.

De eerst groenige bloemen worden later donkerpaars. De plant produceert klokbloemen van 5-6 cm doorsnede en dit tot de eerste herfstkoude zich laat gelden. Een aanrader. Zaaïen dus !

* Morning Glory (*Ipomoea purpurea*)
Windefamilie (Convolvulaceae)

Een schitterende éénjarige plant om zonnige muren (zelfs hoge muren : groeit méér dan 6 m per seizoen) te laten begroeien, en geeft elke morgen een nieuwe lading grote blauw-purpere tot rose trechtersvormige bloemen.

* Oostindische kers (*Tropaeolum majus*)
Klimkersfamilie (Tropaeolaceae)

Weer zo'n naam ... Goed, als met 'Oost-Indisch' bedoeld wordt Midden- en Zuid-Amerika ?

Kan zowel bodembedekkend zijn als klimmend (zorg dan voor steun voor de plant !). Alle soorten zijn hier eenjarig en vragen zon en warmte !

Plant ze in stikstofrijke grond na half mei en doe het eens met de gele *T. peregrinum* uit Peru. Deze opmerkelijke soort bloeit van juli tot oktober met tal van bloemen waarvan de bloemblaadjes sierlijk ingesneden zijn. Hier zijn er voor de verandering eens niet-giftige soorten, en eetbaar, evenwel met de scherpe smaak van de verbindingen van mosterdoliën.

* *Maurandya erubescens*
Helmkruidfamilie (Scrophulariaceae)

Vaak te vinden onder de alternatieve naam (synoniem) : *Asarina erubescens*. Een kluif voor specialisten !

Dicht bij de subtropische serre staan nog een paar soorten van de Wijnstokfamilie (Vitaceae).

* *Ampelopsis humulifolia*

Van de ongeveer 25 soorten *Ampelopsis* is dit een soort Wingerd met klein blad en hele kleine besjes in het najaar.

* Wilde wingerd (*Parthenocissus quinquefolia*)

Bij deze Wilde wingerd zijn de bladeren meestal vijftallig, de bloemen in schermvormige trossen, met later blauwe vruchtjes, maar hechtschijfjes of zuignapjes zijn nauwelijks ontwikkeld of beter, die ontbreken hier ! De soort *P. tricuspidata* (= blad met 3 opvallende punten) heeft wel die hechtschijfjes om elke muur te koloniseren en eveneens schitterend te kleuren in de herfst !

Aan het gesloten hek naast het hoofdgebouw staan nog twee wijnranken : de mooie

* *Vitis coignetiae*, met zeer groot, getand blad, echt een blikvanger. Maar hij staat achter de camelia's en we wandelen er voorbij ...

Tegen het gebouw zelf groeit een andere soort met aantrekkelijke zwarte druifjes, maar de naam is zoek en ik ben nog geen ampelograaf.

In een volgende aflevering maken we onze inventaris verder op, en we wandelen dan door de eenzaadlobbigen-tuin met slechts een 5-tal soorten klimplanten. Maar de oogst is groter en zeker boeiend voor de serres.

Sommigen zullen er misschien op wijzen dat ik er toch nog wel eentje vergeten ben, maar het is ook niet de bedoeling absoluut compleet te zijn.

Bovendien de tuin verandert, leeft, en planten komen en gaan.

En toch nog melding van één klimplant uit de Dicotylenwereld :

* Klimhortensia (*Hydrangea anomala* subsp. *petiolaris*)

Hortensiafamilie (Hydrangeaceae)

Deze plant groeit als struik, maar toch het best als klimmer, in halfschaduw, en zelfs nog tegen een noordermuur !

Waar vind je die mooie bloemplant met brede, witte bloemschermen ? Buiten aan de Victoria-serre, in de hoek gevormd met de ingang, aan de linkerzijde.

De vriezeman bijt

Ingrid VERDEGEM
Duffelstraat 12, 9890 Semmerzake

Nu de lente eraan komt, kunnen liefhebbers en amateur tuinlieden zich nauwelijks bedwingen om tuinentra en ruidagen af te schuimen op zoek naar nieuwe aanwinsten. De hele winter hebben we opgesloten gezeten met onze tuinboeken, en ons verlanglijstje is lang. Maar een woord van waarschuwing is hier op zijn plaats.

De tuinboeken die wij kopen en waar wij zo van genieten zijn voor het overgrote deel Engels van oorsprong of inspiratie. Soms werden de teksten door de uitgeverij een beetje aangepast aan onze klimatologische omstandigheden, maar zelfs dan komen veel liefhebbers toch nog in de problemen.

Grote delen van Groot-Brittannië genieten namelijk van een zachter klimaat dan grote delen van Vlaanderen, en daar veranderen Schotse winters niets aan. Daardoor komt het dat veel planten die opgegeven worden als nèt winterhard (met bescherming en zo) dat op het Vlaamse platteland niet zijn.

Al moet men altijd opletten met algemene opmerkingen. In een ommuurde stadstuin zoals in het centrum van Gent, floreren planten in een beter beschut microklimaat dan buiten. Op een zandbodem (Wachtebeke?) heb je sneller lage temperaturen dan op zandleem of klei (Zottegem?). De bodem van je individuele tuin heb je niet in de hand, of je moet verhuizen, maar waar je bij de keuze van de staanplaats voor een kwetsbare plant wel op moet letten zijn o.a. windkracht en -richting want die kunnen ware ravages aanrichten.

Voeg daar nog bij dat, omdat vrij lage temperaturen sneller gehaald kunnen worden naarmate men verder van de zee af is, de factor "verrassing" hier in Oost-Vlaanderen veel sterker is dan bijvoorbeeld in Zeeland of Cornwall.

Maar het kweken van tere planten is een uitdaging, en velen onder ons zijn uitgekeken op "gewone" dingen.

Struikvormige Zonneroosjes bv. (*Cistus* sp., niet *Helianthemum*) zijn in de landen van herkomst even frequent als Bramen bij ons. Vele Engelse tuinen hebben een zonneroosjesborder (zoals King's College, Cambridge), en er is er zelfs één in onze eigenste Plantentuin, aan de rand van de vijver. Bij mij is de enige plant die ik nog overheb (*Cistus salviifolius*, van zaad afkomstig uit de Landes) een potplant geworden, en dat is ook wat ik de voorzichtige liefhebber wil aanraden. Koop ze of kweek ze op uit vakantiezaad, maar laat ze niet buiten, de kans dat ze het overleven is zéér gering. Ook de Plantentuin van Leuven heeft de *Cistus*-collectie in potten (wat Gent dus echt uniek maakt).

Een andere plant die heel architecturaal is en erg in de mode de laatste tijd, is *Euphorbia characias* (subsp. *characias* of subsp. *wulfenii*). Hier is het nieuws vrij goed. De mijne overleefde de voorbije winter zonder dek in een open tuin op het platteland. Inpakken voor de kou kan ook moeilijk want de plant wordt vrij groot en heeft weke stengels. Afsnoeien om alleen de wortel te laten overleven is al evenmin mogelijk want de bloemknoppen worden aangelegd in het late najaar. De planten zouden echter kwetsbaarder worden met de leeftijd. Op tijd verjongen door zaad of stek is aangewezen (is ook heel gemakkelijk en ik begrijp daarom niet waarom die planten zo duur verkocht worden !).

Mogen we desalniettemin ook een alternatief aanbevelen ? Het gaat om de overbekende en onderbeminde Kruisblad-wolfsmelk (*Euphorbia lathyrus*).

Het is een prachtige architecturale plant uit oude moestuinen waar hij gekweekt werd om de mollen op een afstand te houden (wij geven geen garantie). Het is een tweejarige en volkomen winterhard. De bloemen zijn niet gelig maar blauwgroen en zeer goed in boeketten. De hele plant is een beetje stijver van uitzicht dan *Euphorbia characias*. Voor kinderen is het gekraak en het wegschieten van de zaden leuk in de volle zomerzon. Proberen in de border zou ik zeggen.

Fuchsia magellanica kan wel afgesneden worden en daarna bedekt met een dikke laag van iets (houtas, bladaarde, compost) met daarboven bubbelpastic en een omgekeerde bloempot. Elke nazomer kunnen we dan genieten van de verse groei en bloei, want oud hout overleeft alleen zachte winters.

Schizostylus coccinea (Kafferlelie) is géén buitenplant, wat de boeken daar ook over zeggen. De plant op zich is taaier dan over het algemeen wordt aangenomen en zal zelfs vrij strenge vorst wel overleven, maar hij bloeit in november, en dan worden de bloemen al gauw geschroeid. Daarvoor volstaat helaas de eerste rijp. Het lange wachten wordt meestal dus niet beloond. Uitgraven tegen de bloeitijd is mogelijk, een grote glasklok buiten kan ook, maar is dan weer een prijzige oplossing.

Momenteel wordt hier nog geëxperimenteerd met *Dierama*, *Zantedeschia*, *Helxine* (= *Soleirolia*) (dat kan!) en Corsicaanse kruipende munt (*Mentha requienii*).

De eerste moet absoluut beschermd worden tegen het grootste risico : rotting van de wortel. Droog houden moet.

Zantedeschia kan op dezelfde manier behandeld worden als de *Fuchsia* waarvan boven sprake was, maar zij is ook nogal gevoelig voor wortelrot en allerhande schimmels. Kortom, ik vertrouw haar voor geen haar en zet haar in de winter op een frisse vensterbank. Dat belet haar niet om te bloeien, en dat is in de winter altijd een zegen.

Helxine (*Soleirolia*) en de Munt zijn te proberen als men een oude muur heeft met vrij veel warmteverlies naar buiten. Een keukenmuur zeg maar. Aan de schaduwkant kan daar het Slaapkamergeluk tegen, aan de zonnkant de Munt. Een bed met grote stenen die zo'n vijf centimeter boven de begroeiing uitsteken is een goed alternatief, want daartussen vriest het minder en afdekken met bubbelpastic is eenvoudig. Het resultaat is écht mooi en zeker geschikt voor een stadstuin. Mijn *Helxine* (*Soleirolia*) en Munt hebben de winter van 1995 in de tuin overleefd, maar die van 1996 niet. Wat de Munt ook totaal niet hebben wil is een standplaats onder een andere plant.

Soms valt het ook mee. Laurier staat hier al zes jaar buiten in een pot, nog nooit problemen mee gehad, al is er wel één gesneuveld tijdens de droge maart van 1993. Hij wordt binnengehaald bij min vijf, maar niet eerder. De laurier die in de volle grond stond is er echter wel aan, en hier is ongetwijfeld de koude wind de oorzaak, net zoals bij de grote Rozemarijnstruik die er na de winter uitzag als verbrand.

Als het misschien al vreemd klinkt voor velen, dat zelfs niet alle rozen winterhard zijn : we kunnen nog straffere uitspraken doen. Ook met Klimop is het opletten geblazen. Er zijn namelijk behoorlijk wat klimopvariëteiten die zonder meer bevriezen. Eén vuistregel die wel eens gegeven wordt is dat de groene winterharder zijn dan de gele. Helaas is dat niet noodzakelijk zo, althans niet in mijn ervaring. Wie met het idee speelt om een tuinafscheiding (of een vogel) te maken van draad om te laten begroeien met klimop, doet er goed aan alleen de inheemse soort te nemen (een goede *Hedera helix*). Anders gaat alles goed in zachte winters, en wanneer de haag eindelijk volgroeid is (de wet van Murphy is ook in de plantenwereld bekend) komt er een "uitzonderlijke" vorst, en herbeginnen is de boodschap. Voor Klimop tegen een muur ligt de zaak anders. Die kan meer verdragen, op voorwaarde dat men geen tere soort tegen die vreselijkste van alle muren -het oosten- zet. *Hedera colchica* is daar ook op zijn plaats, al laat zijn hechtvermogen soms zo te wensen over dat een draad nodig is.

Wie geen beschutte tuin heeft kan ook beter opletten met Hortensia's.

Ofwel neemt men die goeie ouwe boerenhortensia uit de tuin van grootmoe. Er is de laatste tijd een explosie geweest in het aanbod, ook van potplanten, en daarom ook van teleurstellingen. Het probleem is dubbel.

De kamerplant is niet geschikt voor de tuin. Hij zal elke keer bladeren geven, en elke keer bevriezen (-2 °C volstaat) en op die wijze zijn eigenaar enkele jaren voor de gek weten te houden.

Jammer genoeg zijn er juist door de toename van de vraag ook veel van deze variëteiten gestekt om op de tuinplantenmarkt verkocht te worden, en komen we wel eens bedrogen uit. Vooral de "Lacecap" rassen zijn teer.

De cultivar Sargentii vergeten we beter, hoe mooi ook.

Meer algemeen kan gesteld worden dat het loof van bosplanten vlugger bevriest dan dat van planten die aan meer open standplaatsen gewend zijn. Positief is hier dan weer dat de wortel het meestal wel overleeft. Van oorsprong alpiene planten bevriezen ook vaak, omdat die in het land van oorsprong door de sneeuw relatief warm en droog gehouden worden.

Dat brengt ons bij een andere groep, de planten die niet winterhard lijken omdat we ze keer op keer verliezen in dat jaargetijde. Dat komt echter niet zozeer door de vorst, de boosdoener is daar het water.

Koreaanse chrysanten zijn een goed voorbeeld. De plant bevriest niet, maar als hij in de vroege lente niet relatief droog gehouden wordt, is het elke keer weer de vraag of de nieuwe wortels sneller zullen groeien dan de oude weggroten. Dat is ook de reden waarom de chrysant die gekocht werd in november -ondanks de verzekering van de verkoper- het vertikt om in de lente iets te doen (de andere reden is een te lang verblijf bij kamer-temperatuur wat gezorgd heeft voor een te weke groei).

En dan zijn er de verrassers.

Zoek de Kogelprimula op en elk boek beweert dat die volkomen winterhard is. Koop er één, zet hem in de tuin en zie wat er gebeurt. De mijne weet zelfs van een beetje rijp, en is dus het onderwerp van een ingewikkelde reddingsoperatie (uitgraven, delen, oppotten en héél fris laten overwinteren). We zullen zien. Eén nachtje teveel buiten en de bloemknoppen waren er weer aan.

Met trots werd hier ook een exemplaar van het witte gebroken hartje gekoesterd. De plant was al een jaar of vijf oud, en had elke lente mijn persoonlijke aandacht (in de vorm van een kaasstolp) meer dan nodig om de tere bloempjes tot voorbij de ijsheiligen te loodsen. Maar 't is voorbij. Nog nooit een plant zo totaal weten verdwijnen. Er is zelfs geen vezeltje meer over in de grond op de plaats waar hij stond.

Nog een ramp : *Helleborus orientalis*. De bladeren en alle bloemknoppen die al boven de grond stonden zijn bevroren.

Maar laat vooral uw pret niet bederven. Wie voldoening wil beleven moet risico's nemen, en wat is er heerlijker dan de zoveelste overwinning in de vorm van een moeilijke plant die bloeit ?

Schijnhazelaar geurt niet ?

Ingrid VERDEGEM
Duffelstraat 12, 9890 Semmerzake

Corylopsis of Schijnhazelaar is een zeer elegante struik die iedereen die een gezond exemplaar gezien heeft, onmiddellijk moet bekoren. Het is een vroege lentebloeier, en daar zijn er nooit genoeg van. De prachtige bleekgele bloemetjes houden goed op water en de plant vindt het bovendien helemaal niet erg om op die manier gesnoeid te worden, in tegenstelling met de Toverhazelaar, die dat helemaal niet kan hebben. De massa dunne twijgjes kunnen een beetje uitdunnen best gebruiken.

Maar wanneer men enthousiaste verhalen leest of hoort over de zoveelste perfecte plant, dan zou er een alarmbelletje moeten rinkelen wanneer de tuinliefhebber vaststelt dat die plant niet minstens even populair is als de Forsythia.

Ook bij de Schijnhazelaar zit er zo een addertje onder het gras, want de juffrouw heeft véél grillen.

Het is evenwel onze plicht om anderen te helpen, en omdat de eigen ervaring vertellen de meest eerlijke manier is om dat te doen, volgt hier nog maar eens een verhaal van mislukking en succes (gelukkig wel dit keer) uit het verre Semmerzake.

Het begon allemaal met een bezoek aan een tuincentrum, nu alweer tien jaar geleden.

In een vergeten hoekje lag een verwaarloosd struikje op z'n kant, heel sterk afgeprijsd en volop in de knop. Op dat moment tuinderde ik uitsluitend in potten en dat gaat niet zo goed met een *Corylopsis*, maar de lage prijs was aanmoediging genoeg om het toch maar te proberen.

Vol goede moed de boeken nagevlooid, rhodohumus gekocht, opgepot en genoten van de bloei. En dan begon de ellende. De plant begon te sterven, twijgje per twijgje, en dat is pijnlijk om aan te zien.

De hele zomer gesleurd met de pot, in de mate van het mogelijke schaduw gezocht op mijn bakoven van een terras, en de volgende lente gelukkig verhuisd naar een tuin, waar de halve struik die nog over was met de grootste zorg in de aarde werd geveild.

Hij bloeide, maakte nieuwe twijgjes en blaadjes, een heerlijke nieuwe tuintijd brak aan voor de plant en het vrouwtje, en dan begonnen de blaadjes aan de rand te verschrompelen. Geen patentkali kon ertegenop. Weer een jaartje aangezien, met bloedend hart, maar niets aan te doen, de plant was en bleef diep ongelukkig.

Maar dan viel plots de eerste frank, en de plant werd verzet naar een plaats waar er maar enkele uren per dag de zon op viel. Dat was al veel beter. Het insterven verminderde goed.

Nog een jaar later viel de tweede frank. Elke lente krijgt de plant nu een dikke laag houtas, compleet met spijkers, op de wortels, en aanzie het wonder, hij gedijt.

Intussen brak de volgende verhuis aan, en was de plant al weer heel wat jaartjes ouder.

Hij mocht toch meegaan en kreeg onmiddellijk een vrij vochtig territorium toegewezen op het noordoosten, en zodra het beschikbaar was, ook weer veel houtas. Het ziet er naar uit dat het leed geleden is.

Het struikje dat in de afgelopen jaren slechts tien centimeter groter geworden was dan toen ik het kocht, komt nu supergezond door het raam naar binnen.

Een laatste woord over de bodemeisen.

Zet *Corylopsis* niet in rhodohumus. Plonk hem gewoon in koele, vochtige, (niet "moerassige") zandige, maar compostrijke tuingrond.

Vergeet dat hij zuur moet staan, want mijn *Corylopsis* gedijt nu prachtig naast een blauwe Hortensia die vrolijk paarsroze geworden is, en dat doet hij niet omdat de grond nu zo zuur is. De nagels in de houtas maken het verschil niet, hoewel ijzer de grond zuur zou moeten maken, want de Hortensia krijgt precies hetzelfde dieet.

Een andere vergissing in de bronnen (volgens mijn ervaring toch) is de geur waar ze allemaal zo lyrisch over doen. Mijn Schijnhazelaar geurt niet, en tot vandaag ben ik er nog niet één tegengekomen die dat wel doet.

Men kan mij in de lente nochtans regelmatig aantreffen op de bloemenmarkt en in tuinen en parken waar ik elke *Corylopsis* op handen en voeten inspecteer.

Maar ja, ik heb ook nog de grootste bekende collectie niet-geurende Maartse viooltjes van het land, en de niet-geurende *Corylopsis* is dus het enige mysterie niet (mijn neus is verder in orde, dank u).

Opsporingsbericht : geurende violen

Waarschijnlijk is ze ook goed thuis in de wereld der muziek, maar de violen die Ingrid Verdegem zoekt, hebben alles met geur te maken.

Heeft u echt lekker en sterk geurende Maartse viooltjes (*Viola odorata*) of de cultivars 'The Czar' of 'Princess of Wales' in de tuin staan en kan u een stukje ervan afstaan, wil u dan Ingrid Verdegem contacteren op bovenstaand adres ?

Het gevolg van dergelijke aktie zou wel eens (weer) een pittig artikel over al of niet geurende violen kunnen zijn.

Lenterecepten

Hilde MORTIER
Leiepark 7, 9051 Sint-Denijs-Westrem

Rabarberthee

Halve kilo rabarber, in kleine stukjes gesneden

150 g suiker of honing

2 l kokend water

Geurige lentebloemen (Anjelieren, Blauwe regen -zonder zaad-, Madeliefjes, bloemen van Salie, Rozemarijn, Vlier)

Breng in een aarden kom of glazen bokaal de rabarber en de suiker. Giet hierover 2 l kokend water. Dek af en laat ongeveer 2 dagen trekken.

Zeef en serveer deze drank koel met enkele verse bloempjes erin. Kinderen zijn liefhebber en ook dorstige mensen bij een warm weertje.

Paardebloem

Versuikerde paardebloemen kan men gebruiken om taarten of ijs te versieren. Ze zijn bv. zeer mooi op een rabarbertaart. Hier volgen 2 mogelijkheden.

1. Bloemen met losgeklopt eiwit instrijken en bestrooien met fijne kristalsuiker. Laat ze drogen op een stuk vetvrij papier, in een oven op 80 °C. Laat de deur open ! Dit duurt ongeveer 2 uur.
2. Maak een zware suikerstroop (2/3 suiker, 1/3 water). Hierin laat u de bloemen glijden (per 10). Laat de bloemen een halve minuut in deze kokende stroop liggen. Schep met een vork de bloemen uit de stroop, en leg ze voorzichtig op een vetvrij papier of alufolie. Bloemblaadjes kan u eventueel mooi schikken.

Na een half uur brengt u de uitgelekte bloemen naar een ander papier. Dan kan u ze drogen in de oven, of u plaatst ze in de zon, achter een vensterraam, op een bord dat zoveel mogelijk recht op de zon staat gericht. Die bloemen moet u wel regelmatig keren.

Sla met paardebloemen

Als u in het voorjaar de pas opkomende planten met een bloempot overdekt, dan krijgt u gebleekte bladeren, die op eenvoudig loskomen van de plant. Deze bladeren zijn niet bitter, zolang de plant nog niet heeft gebloeid.

Lentesla

1 krop sla (diverse types) of witloof
1 kopje winterpostelein (blaadjes en bloemetjes)
1 kopje paardebloemblaadjes
1 kopje jong blad van Klein hoefblad
1 kopje strooikruiden (Kleefkruid, Duizendblad, en Zevenblad),
fijngesnapt

Meng al dat jonge groen op een kunstige wijze dooreen, net vóór het gebruik. U kan deze sla versieren met Madeliefjes, bloemblaadjes van Paardebloem, Pinksterbloemen, ...

Hierbij past een slasausje :

2 dl yoghurt, 1 eetlepel peterselie, 1 eetlepel kervel, 1 eetlepel bieslook, 1 eetlepel citroensap, 3 eetlepels slaolie, olijfolie, of notenolie.

Deze saus kan u mengen met behulp van een mixer.

Gestoofde knopjes van Paardebloemen

Op een zonnige voormiddag plukken we veel verse knopjes van de Paardebloem. Eén knopje is al de moeite !

U verwijdt de stelen, en de omwindselblaadjes (als deze te groot zijn).

Deze knopjes stooft u in een pan met een klontje boter of een lepel olijfolie. Dit kan ook in een mikrogolfoven !

Deze bereide knopjes zijn erg lekker op toastjes, of als versiering in een lentesoep.

Inspiratie komt uit :

De smaak van bloemen (Elisabeth de Lestrieux & Jelena De Belder)

Bloemen voor het fornuis (Marcel De Cleene & Gerda De Brabander).

Rijmelarij

E.T., Deinze

Van één van onze talrijke leden die zaden hebben aangevraagd, ontvingen we het volgende rijmelarijtje (haar eigen aanduiding !).

Het is leuk bevonden, en hierbij dus gepubliceerd...

Met wat pakjes heel vers zaad,
uw informatie en een beetje goede raad
hoop ik eindelijk dit jaar
een mooie tuin te hebben, echt waar
dat hoop ik ieder jaar maar weer,
ik zaai, ik plant, en keer op keer
mislukt er iets, of liever ... veel.
Zoals : de blauwe monnikskap wordt geel
de roomse kervel die gaat dood
de zonnehoed wordt maar niet rood
ik spit, ik stek, ik sproei, ik ent,
geloof me vrij, ik werk gelijk een grote vent
hoewel ik een vrouw ben, en dus zwak,
maar 'k zit niet graag op mijn gemak
'k doe echt mijn best maar 't maakt mij boos
als 't niet wil lukken, en zelfs een klaproos
niet wil groeien op mijn lapje grond !
Misschien is d' aarde niet gezond ?
Te weinig regen ? Te veel wind ?
Te weinig zon ? 'k Ben lijk een kind
als 'k in mijn tuintje bezig ben
en mezelf met al dat groen verwen
dan kan mijn blijheid niet meer stuk
met al die bloemen van geluk !

Tentoonstelling : helpende handen

De aanwezigheid van een aantal Vrienden vóór de opening (hulp bij het opzetten) en ná de opening (voor een diskreet toezicht, hulp bij de kassa, etc.) wordt door het bestuur van de Plantentuin bijzonder op prijs gesteld.

Daarom, als u kan meehelpen, graag een telefoontje naar de H. K. Otten (09 - 264 5073).

Rozen

Voor volgend jaar wordt een bijzonder thema-nummer van ons tijdschrift gepland, meer bepaald een nummer dat gewijd wordt aan een sierplant bij uitstek, de Roos.

Daarbij vragen we uw hulp.

Leden die oude rozenrassen bezitten, worden vriendelijk gevraagd om aan de redacteur een lijstje te sturen met de namen van die rozen.

Ook aan onze auteurs wordt gevraagd om indien mogelijk rond dit thema een bijdrage te schrijven. Dit thema is wel breed te interpreteren, en daarbij denk ik aan mythologie, symboliek, moderne rozencultuur, de wereld van het parfum, enz.

Bamboe

Ook leden met bijzondere waarnemingen over bamboe (bloei, vruchtzetting, kiemplanten, afsterven, ...) worden van harte uitgenodigd om aan de redacteur hun waarnemingen door te geven.

Zaden als geschenk

Op het einde van vorig jaar hebben we op diverse wijzen zaden aangeboden aan de leden, als geschenk op de Algemene Vergadering, als presentje voor nieuwe leden, aan te vragen onder omslag, ...

Deze activiteit is bijzonder geapprecieerd door de leden, en willen we daarom behouden en verder uitbouwen.

U kan ons helpen bij het samenstellen van ons aanbod, door ons uw overschotjes van zaden te bezorgen.

Denk even aan ons in de herfst !

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

**driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 1 maart 1997
ISSN 0777 - 8821**

Redactie :

Paul Goetghebeur

Plantentuin, Ledeganckstraat 35

9000 Gent

(telefoon : 09 - 264 5055 of 5056)

Aan dit nummer hebben meegewerkt :

Konraad Camelbeke, Ferdinand Cobbaut, Gilberte Comhaire-Neyt, Inge Decuypere, Roger Laureyns, Marc Libert, Dirk Mortier, Hilde Mortier, Karel Otten, Elva Teirlinck, Ingrid Verdegem, Prof. R. Viane.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar Christelle VanKerchove voor het verzorgde tikwerk, en naar Gilberte Comhaire-Neyt, Ferdinand Cobbaut, Henk Leyseele, Dirk Rosseel, Adelin Van Heuverswijn, en André & Denise Wille-D'Haese voor de kopieer-, plooi-, kleef-, sorteer-, en transportactiviteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1997.

Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redakteur.

Lidgeld 1997

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1997 ***(en graag naam + adres van het lid !)***.

Gewoon lid : 300 BF

Beschermid : 500 BF

Steunlid : 1000 BF

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
zestiende jaargang
nr. 1 maart 1997
ISSN 0777 - 8821

verantwoordelijke uitgever :
Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 09 - 264 5055

afgiftekantoor
Ledeberg 1